

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n lausunto Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta, 21.4.2025

Kiitämme Metsähallitusta mahdollisuudesta lausua Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta ja osallistamisesta sen valmisteluun osana Länsi-Suomen yhteistyöryhmää. Valtakunnallisena organisaationa kommentoimme suunnitelmaa koko sen alueelta. Nuorisojärjestönä haluamme erityisesti kiittää nuorten kuulemista erillisenä osana suunnitelman valmistelua. Tämä on todella tärkeää, jotta myös nykyisten ja tulevien metsänomistajien, sidosryhmien edustajien, virkistyskäyttäjien ja alan ammattilaisten näkökulmat tulevat kuulluiksi.

Kuvaamme partiossa metsäsuhdettamme kolmikantaisena, mikä kuvaa myös tämän suunnitelman lähestymistapaa Metsähallituksen metsiin: Yhtenä partioihanteena on rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä, minkä myötä haluamme, että monimuotoinen luonto säilyy ja palautuu myös tuleville sukupolville. Haluamme myös edistää metsien kestäväää käyttöä ja saavutettavuutta virkistyskohteena, koska metsät ovat meille tärkeä toimintaympäristö. Metsissä liikkumisella ja monipuolisella virkistäytymisellä on monia kansanterveydellisiä hyötyjä. Lisäksi metsätalous historiallisesti ja nykyään merkittävä osa Suomen taloutta, jonka tuotteista ja jalostamisesta Suomessa paljon osaamista. Metsäalan ratkaisulla on mahdollista luoda hyvinvointia myös tulevaisuudessa sekä yrittää ratkaista ilmastonmuutokseen liittyviä kestävyysaasteita. Tämä myös huoltovarmuuden kannalta oleellinen ala, jonka merkityksen tunnistamme.

Luonnonvarasuunnitelmassa on pyritty tuomaan yhteen ja yhteensovittamaan erilaisia metsien käyttöön liittyviä intressejä.

Kommentit Luonnonvarasuunnitelman osioon Vihreä Kasvu:

Vihreää kasvua koskevassa osiossa pyritään sovittamaan yhteen kasvua edistäviä toimia muiden toimintojen kanssa. Kiinnitämme erityistä huomiota retkeilyyn ja virkistyskäytön olosuhteiden kehitykseen, mitä kasvua edistävät toimet parhaillaan voivat myös edistää, muun muassa parempien tieyhteyksien rakentamisen myötä.

Kansallisen metsästrategian mukaan valtion mailla erilaisia reittejä on yhteensä yli 15 000 km, joista 60 % kulkee MMM:n hallinnon alaan kuuluvilla mailla ja 40 % YM:n hallinnon alaan kuuluvilla mailla, kuten kansallispuistoissa. Näemme tärkeänä, että myös MMM:n hallinnon alaan kuuluviin reitteihin panostetaan ja niiden tunnettuutta lisätään suojelualuelle kohdistuvan virkistyskäytön paineen tasaamiseksi (Kansallinen metsästrategia, s. 30). Tämän takia pidämme hyvänä toimenpidettä virkistyskäytön mahdollisuuksien lisäämisestä myös suojelualueiden ulkopuolella.

Kansallinen metsästrategia painottaa myös virkistyskäyttöä ja huomioi sen eri tavoin osana sen metsätalouden tulevaisuutta koskevaa kärkihanketta, mikä on oleellista huomioida myös

osana luonnonvarasuunnitelmaa. Metsästrategia korostaa esimerkiksi luontoon perustuvien hyvinvointipalveluiden kasvupotentiaalia (Kansallinen metsästrategia, s. 19). Kansallisesta metsästrategiasta löytyvät toimenpiteet koskien metsien saavutettavuuden parantamista tiehankkeiden avulla ovat oleellisia myös Luonnonvarasuunnitelmalle, jossa saavutettavuutta pyritään luonnoksessa lisäämään tiehankkeilla ja teiden kunnossapidolla. Metsähallitus voisi Etelä-Suomen alueella erityisesti edistää Metsästrategiassa mainitun yhteistyömallin luomista tiehankkeiden toteutukselle (Kansallinen metsästrategia, s. 29), mikä voisi parantaa myös virkistyskäytön saavutettavuutta elinkeinotoiminnan hyötyjen ohella. Tämä liittyy myös tieverkon kunnossapitoa koskevaan toimenpiteeseen Luonnonvarasuunnitelman Hyvinvointia ja turvallisuutta koskevassa osassa.

Suojelukohteiden ulkopuolelle kohdistuvan virkistyskäytön kannustimena ja houkuttimena voivat toimia virkistysarvot ja kohteen kiinnostavuus tai ainutlaatuisuus sekä saavutettavuus, mutta talouskäytössä olevassa kohteessa nämä eivät ole usein ensisijaisia prioriteetteja. Kuitenkin suositun reitin varrelle kohdistuvia metsänhoito- tai muita talouskäyttötoimia suunniteltaessa on mielestämme kannatettavaa ja tärkeää huomioida reitin käyttäjät sekä sen turvallisuus ja viihtyisyys. Tässä Metsähallitus voi valinnoilla ja ratkaisuilla näyttää esimerkkiä sekä kehittää hyviä käytäntöjä.

Huomautamme kuitenkin, että varaukset esimerkiksi kaivosteollisuuden tai uusiutuvan energian tuotannon käyttöön voivat vaikuttaa jokaisen oikeuksilla tapahtuvaan liikkumiseen, sillä tuotanto- tai voimala-alue todennäköisesti suljettaisiin aidoin yleisöltä. Näin ollen näiden sijoittelussa olisi tärkeää huomioida esimerkiksi virkistyskäytön edellytykset ja virkistyskäyttökohteiden, sekä erikseen osoitettujen sekä monikäyttömetsiin muodostuneiden, olemassaolo ja niille kulku.

Kannustamme myös tarkastelemaan Kansallisen metsästrategian toimenpidettä metsien virkistyskäytön ja luontomatkojen toimintaympäristön parantamisesta liiketoimintapotentiaalin ja kysynnän alueilla osana vihreän kasvun pakettia, jotta monikäyttömetsät ja virkistyskäytölle osoitetut alueet voivat täydentää toisiaan ja mahdollisuudet monipuolistuvat (Kansallinen metsästrategia, s. 33). Tässä tärkeää tehdä elinkeinoelämän toimijoiden ohella yhteistyötä myös virkistyskäyttöjärjestöjen ja kuntien kanssa. Tämä on tärkeää myös tiedotustyön ja retkeilijöiden ohjeistamisen kannalta, jotta liikkuminen eri alueilla on turvallista ja hyvän retkietiketin mukaista.

Kommentit Luonnonvarasuunnitelman osioon Luonnon monimuotoisuus:

Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen Etelä-Suomen metsissä on tärkeää tulevien sukupolvien kannalta. Monimuotoisuuden suojeleminen ja ennallistamiseen tähtäävät toimet parantavat myös metsien virkistysarvoja, joten näemme, että näitä toimia on syytä tarkastella niin suojelemissa, virkistyskäyttöön osoitetuissa kuin talouskäytössä olevissa metsissä.

Suojelualueiden määrän lisäksi toivoisimme, että suunnitelmassa kerrottaisiin metsäympäristöissä elävien uhanalaisten lajien suojelusta sekä annettaisiin tietoa luonnontilaisten metsäalueiden määrästä.

Natura-luontotyyppien tilan vertailu ei anna kokonaisvaltaista kuvaa suunnittelualueen metsien tilasta. Natura-alueita on Etelä-Suomessa pienialaisia ja ne ovat jo ennalta suojeltuja, joten näiden alueiden tilan seuraamisesta ei voi nähdä suunnittelualueelle tapahtuvia negatiivisia tai positiivisia muutoksia. Mittaria voisi näin ollen olla vaikuttavuuden kannalta hyödyllistä kehittää alueelliset erityispiirteet tunnistavammaksi ja sellaiseksi, että se huomioi myös muualla kuin Natura-alueilla esiintyvät luonnonarvot. Ennestään suojeltujen alueiden monimuotoisuuden ja luonnontilan turvaaminen on kuitenkin itsessään merkittävää ja kannatettavaa. (Liite 2: Mittarit / Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, s.31)

Strategiassa esitetään hiilivarastojen ja nielujen muutosta. Olisi mahdollisesti hyödyllistä saada kuvaan lisäksi potentiaali, mikä monikäyttömetsissä voisi olla hiilensidonnalle ja hiilivarastoina. (Liite 2: Mittarit / Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, s.33)

Kansallinen metsästrategiassa on kirjattu toimenpiteeksi kehittää luonnon monimuotoisuuden turvaamisen rahoitusmalleja, kuten METSO ja Helmi-ohjelmat talousmetsissä, sekä selvittää ja käyttöönottaa keinoja kannustaa ja kytkeä näitä virkistysarvojen parantamiseen (Kansallinen metsästrategia, s. 30). Näemme kannatettavana, että Metsähallituksen hallinnoimissa talouskäytössä olevissa metsissä näytetään esimerkkiä monimuotoisuuden edistämisessä, ja näemme samalla potentiaalia myös virkistyskäytön kiinnostavuudelle näissä kohteissa. Tämä vuorostaan vähentäisi suojeluille alueille kohdistuvan virkistyskäytön painetta, mikä on huomioitu myös Vihreää kasvua koskevan osion toimenpiteessä ”Lisäämme virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella.”

Haluamme nostaa tämän teeman yhteydessä myös Virkistyskäyttöstrategian jokaisen oikeuksista tiedottamista koskevan kirjausten sekä luonnossa liikkumisen, eri virkistyskäyttömuotojen sovittamisen yhteen ja retkietiketin merkityksen (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64). Virkistyskäyttöstrategian päämääristä yhdeksi on määritelty, että virkistyskäytössä huolehditaan monimuotoisuudesta ja luonnon kantokyvystä (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64). Näemme, että tässä on tärkeää tehdä yhteistyötä Suomen Partiolaisten ja Suomen Ladun kansallisten tai piirijärjestöjen kanssa tiedottamisessa ja hyvien tapojen jalkauttamisessa myös jatkossa. Paikallisesti voi olla hyödyllistä tehdä yhteistyötä esimerkiksi tiettyjen kohteiden erityispiirteiden ja herkkien kohtien huomioimisessa sekä näistä tiedottamisessa. Myös luonnonvarasuunnitelma voi osaltaan tukea tämän toteuttamista ja perusteltua voisi olla lisätä toimenpide myös tähän liittyen, esimerkiksi: ”Kasvatamme luonnossa liikkujien ja virkistyskäyttäjien osaamista luonnonmonimuotoisuuden kannalta kestävien valintojen tekemisestä yhteistyössä järjestöjen, kuntien ja muiden oleellisten sidosryhmien kanssa.”

Kommentit Luonnonvarasuunnitelman osioon Hyvinvointi ja turvallisuus:

Pidämme tärkeänä, että jokaisella on mahdollisuus päästä luontoon ja edistää hyvinvointiaan virkistyskäytön keinoin. Saavutettavimmat virkistyskäyttökohteet sijaitsevat usein taajamien ja asuinalueiden läheisyydessä. Pidämme hyvänä, että virkistyskäyttöä pyritään edistämään tasaisesti ja siten, että sitä kohdistuu enemmän myös muille kuin suojelluille alueille. Kävijämäärien lasku valtion retkeilyalueilla on harmillinen suuntaus, johon toivomme, että tähän pyritään löytämään ratkaisuja (Luonnos Luonnonvarasuunnitelmaksi, s. 29).

Retkeilyalueille ja monikäyttömetsiin kohdistuvan virkistyskäytön edistämisessä on kuitenkin tärkeää näiden kohteiden saavutettavuus, kohteen kiinnostavuus esimerkiksi luonto- ja virkistysarvojen näkökulmasta, sekä reittien toimivuus ja turvallisuus.

Toimenpiteet tieverkon kehittämisestä ja palveluiden saavutettavuuden parantamisesta ovat tärkeitä. Monikäyttömetsien virkistys- ja luontoarvojen huomioiminen metsänhoidossa on myös tärkeää, kuten yllä toteamme, ja toivomme, että Metsähallitus näyttää esimerkkiä hyvistä käytännöistä.

Retkeilyalueiden kiinnostavuuden kannalta tärkeänä näemme niiden saavutettavuuden, fasiliteettien ja palveluiden kehittämisen ohella niiden tunnettuuden kasvattaminen. Monelle kansallispuistojen kaltaiset kohteet ovat tutumpia ja näin ollen virkistyskäyttäjät saattaa ensimmäisenä ajatella näitä kohteekseen. Partiossa meille Evon retkeilyalue on hyvin tuttu ja tärkeä kohde, jossa on ilo vieraillla, ja jota haluamme jatkossakin kehittää yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Näemmekin, että retkeily- ja ulkoilujärjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä retkeilyalueita kannattaa kehittää retkeilyalueita ja yhteistyössä tutustuttaa niihin. Kansallisessa metsästrategiassa on kirjattu toimenpide ”Kehitetään retkeilyalueiden verkostoa ja palveluja” (Kansallinen metsästrategia, s. 33) ja Virkistyskäyttöstrategiassa todetaan seuraavasti: ”Ylläpidetään ja parannetaan virkistyskäyttöön varattujen alueiden verkostoa kysyntälähtöisesti valtionmailla (mm. kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, Metsähallituksen omalla päätöksellä perustetut virkistysalueet ja monikäyttömetsät). Jatketään valtion retkeilyalueinstituution päivitystä maankäyttömuotona ja selvitetään pitkän aikavälin mahdollisuudet uusien valtion retkeilyalueiden perustamiseksi” (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64).

Luonnonvarasuunnitelmassa ei nyt ehdoteta uusien retkeilyalueiden perustamisen selvittämistä, mutta kannustamme kansallisten strategioiden kirjausten pohjalta harkitsemaan esimerkiksi seuraavaa lisäystä toimenpiteisiin: ”Tarkastelemme virkistyskäyttökohteiden verkostoa kuntien ja muiden maanomistajien kanssa yhteistyössä kehittäen niiden saavutettavuutta, verkostoa ja palveluita kysyntälähtöisesti koko suunnitelma-alueella.” Tämä ei johtaisi suoraan uusien alueiden perustamiseen vaan olisi

nähdäksemme Kansallisen metsästrategian mukainen linjaus. Suunnitelman sivulla 37 mainitussa palveluiden kehittämistä koskevassa toimenpiteessä on syytä myös tarkentaa, puhutaanko Metsähallituksen tuottamista palveluista vai kaikkien toimijoiden tuottamista palveluista yleisemmin.

Kannustamme lisäämään toimenpiteen kuntien kanssa tehtävästä yhteistyöstä myös kohteiden saavutettavuuden edistämiseksi julkisen liikenteen avulla, mikä on myös kirjattu toimenpiteeksi Kansallisessa virkistyskäyttöstrategiassa: ”Parannetaan edellytyksiä saavuttaa luonto- ja virkistysalueita kestäväillä liikkumismuodoilla (julkinen liikenne, kävely ja pyöräily) yhteistyönä eri toimijoiden kesken.” (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64) Tämä olisi todennäköisesti helpoimmin toteutettavissa juuri Etelä-Suomen alueella.

Julkisen ja kevyen liikenteen avulla saavutettavuuden kehittämisellä on erityisen suuri merkitys nuorille, kaupunkilaisille ja muille, joilla ei ole omaa autoa. Lisäksi hyvät palvelut ja yhteydet ovat omiaan lisäämään metsässä virkistäytymisen saavutettavuutta esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten keskuudessa. Hyvä toimenpide tuoda suunnitelmaan olisi esteettömyyden huomiointi ja kehittäminen palveluissa myös Virkistyskäyttöstrategian päämäärien mukaisesti yhteistyössä oleellisten toimijoiden kanssa (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 65).

Olemme järjestönä myös kiinnostuneet olemaan osana työssä virkistyskäytön edistämiseksi ja toivomme jatkossakin hyvää yhteistyötä alueella toimivien virkistyskäyttöjärjestöjen kanssa. Esimerkiksi hyvää retkietiketä voi levittää järjestämällä paikallisempia tapahtumia ja tutustumisretkiä luontoon järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä, ja kohteiden tunnettuutta voi lisätä esimerkiksi retkeilyalueilla tai muissa kohteissa järjestettävillä suur tapahtumilla kuten Suomen Partiolaisten suur- ja piirileirit, Suomen Suunnistusliiton Jukolan Viesti ja muut suur tapahtumat.

Suunnitelman seuranta:

Suojelu- ja retkeilyalueiden asiakastytyväisyysluku on koostettu matkailu- ja virkistyskäytön palveluita käyttäneiltä sekä metsästäjiltä ja kalastajilta. Strategiassa mainitaan, että tyytyväisyyden mittauksen tapaa ollaan päivittämässä. Toivomme, että tyytyväisyyskyselyssä pyritään saavuttamaan laajempaa käyttäjäkuntaa ja erityisesti nuoria (liite 2 mittarit, s.36).

Muuta kommentoitavaa:

On hyvä, että nuoret on tunnistettu yhdeksi strategian tärkeäksi kohderyhmäksi. Moni osa-alue on kuitenkin kirjoitettu niin, että niiden sisältämän tiedon tulkitseminen on vaikeaa nuorille lukijoille. Ymmärrämme, että Luonnonvarasuunnitelma on ennen kaikkea Metsähallituksen työkalu, mutta yleisölle ymmärrettävyyttä lisäisi esimerkiksi termistön avaaminen.

Kyselyyn vastanneiden nuorten näkemyksissä korostuu myös erityisesti suojelunäkökulma. Toivomme, että nuorten toiveita ja konkreettisia ehdotuksia on nostettu osaksi Luonnonvarasuunnitelmaa.